VILJATEEMA

Luomuöljylle ja puristeelle on kova kysyntä, luomuöljykasvien tuotantoa tarvittaisiin lisää. **TOIMITUSJOHTAJA KARI ILOMÄKI, ALAVUDEN ÖLJYNPURISTAMO**

Teollisuus toivoo rypsin-viljelyn kaksinkertaistuvan

Kaksi haastavaa vuotta on vähentänyt kiinnostusta öljykasvien viljelyyn. Tarve kotimaiselle öljylle ja valkuaiselle on kova.

Öljykasviteollisuus toivoo kuluvalta satokaudelta runsasta ja laadukasta satoa kahdesta syystä.

”Laatu on meille tärkeä, mutta onnistunut sato voisi myös innostaa viljelijöitä suurentamaan öljykasvialoja”, Mildolalle raaka-aineen hankkivan Avenan toimitusjohtaja **Kaija Viljanen** sanoo.

Toiveiden vastaisesti rypsin viljelyala väheni tänä vuonna yli 30 prosenttia viime vuotisesta.

Rapsiala kasvoi viisi prosenttia viime vuodesta.

Yhteensä öljykasveja viljellään Tiken tilaston mukaan tänä vuonna noin 70 000 hehtaarilla.

Viljasen mukaan tämä tarkoittaa, että ensi vuonna on tuontitarvetta.

Kotimaisen teollisuuden mukaan tarve rypsin ja rapsin viljelyalaksi olisi noin 150 000–200 00 hehtaaria, alkutuotannon kehityspäällikkö **Jaakko Laurinen** RaisioAgrosta toteaa.

”Tietysti hehtaarisadoillakin on vaikutusta, mutta isossa maassa pinta-ala määrää paljon.”

Viljasen mukaan hyvä tavoite keskisadoksi olisi vähintään 2 000 tonnia hehtaarilta, jolloin viljelyalaa tarvittaisiin reilut 100 000 hehtaaria.

Erikoiskasvi vaatii ja antaa enemmän

Parhaina vuosina Suomen öljykasviala on ollut yli 100 000 hehtaaria.

”Kaksi haastavaa vuotta on vähentänyt kiinnostusta”, MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman** sanoo.

Hän kannustaa viljelijöitä öljykasvien pariin.

”Ne ovat erikoiskasveja, jotka vaativat vähän enemmän, mutta onnistuessaan myös antavat enemmän.”

Tärkeä rooli markkinassa on kotimaisella puristavalla teollisuudella.

”Kysyntä on taattu. Toivottavasti kiinnostus viljelyyn nousee, jotta teollisuus säilyy ja omavaraisuus paranee.”

Schulman muistuttaa, että öljykasvit ovat suurin yksittäinen kasviryhmä, joka tuottaa kotimaista valkuaista. ”Siksikin alat pitäisi saada nousuun.”

Vaihtelevia satoja odotettavissa

Tämän satokauden rypsi- ja rapsisadoista ennustetaan vaihtelevia.

Schulman kertoo, että syysrapsi talvehti hyvin ja siitä odotetaan isoa satoa.

Keväisissä kasvustoissa vaihtelua on enemmän. Osalla tiloista märkyys aiheutti ongelmia, osalla kirpat.

”Alueellisia eroja on varmaan aika paljon”, Viljanen arvioi.

Kukinta sujui pääosin hyvin.

”Kasvustot ovat aika reheviä, eikä kukinta-aikaan osunut rajua hellettä. Olen ihan toiveikas”, Laurinen kertoo.

Tuholaiset ja pahkahome saattavat aiheuttaa ongelmia kasvustoissa, joita ei ole ruiskutettu.

Puimaan päästään tänä vuonna myöhään, mikä saattaa lisätä kuivaustarvetta ja lehtivihreäpitoisuutta.

”Jos yöpakkaset ehtivät ennen puintia, lehtivihreän määrä ei enää laske”, Laurinen sanoo.

Toimitusjohtaja **Kari Ilomäki** Alavuden Öljynpuristamosta pelkää, että öljykasvisatoa Etelä-Pohjanmaan seudulla haitanneet sateet laskevat viljelyintoa.

Hinta pysynee hyvänä yli talven

Hintanäkymät vaikuttavat hyvältä.

Rapsin hinta on noussut jo yli rajana pidetyn 500 euron. Kuivuus ja soijan heikot näkymät Yhdysvalloissa pitävät hintaa korkealla.

Avenan Kaija Viljanen uskoo, että hinta pysyy hyvänä talven yli. ”Tuskin mitään romahdusta tapahtuu.”

”Tulossa voi olla toisinto vuoden 2008 ruokakriisistä”, Ilomäki sanoo.

Schulman toteaa öljykasvien seuraavan hyvin maailman markkinahintoja.

”Viljaan verrattuna hintataso on pysynyt hyvänä.”

Laurinen kertoo, että öljykasvien tuotantosopimuksista pääosa on edelleen avohintaisia, joissa hinta sovitaan toimitusajan yhteydessä.

”Kiinnityksiä on tehty jonkin verran, mutta ei se mikään jokapojan ratkaisu ole.”

Luomulle on kovasti kysyntää

Kasviöljyjen kysyntä on Viljasen mukaan viime aikoina noussut muun muassa biopolttoaineiden ja Aasian kasvavan väestön kuluttajakysynnän vuoksi.

Kotimaassa vaikuttaa luomubuumi.

”Luomuöljylle ja puristeelle on kova kysyntä, luomuöljykasvien tuotantoa tarvittaisiin lisää”, Ilomäki sanoo.

Hän kertoo, että luomupuristeet myydään yleensä aina jo ennakkoon.

”Luomumaidon kysynnän kasvu tuntuu puristeen kysynnässä.”

Valkuainen mukaan hinnoitteluperusteeksi

Avena muutti keväällä öljykasvihinnoitteluaan ottamalla myös valkuaispitoisuuden mukaan hinnoitteluperusteeksi.

”Valkuainen on toinen osa siemenestä ja olennainen osa rehun raaka-aineena käytettävän puristeen arvoa”, Viljanen kertoo.

Uusi laatuhinnoittelu palkitsee puhtaita eriä joissa on korkea öljy- ja valkuaispitoisuus.

TERHI TORIKKA

Öljykasvien perus- ja vastaanottovaatimukset

RAISIO	Perus	Vastaanotto
Kosteus, %	9,0	enint. 9,5
Roskapitoisuus, %	2,0–3,0	enint. 15,0
Öljypitoisuus (9 % kosteus), %	40,0	
Lehtivihreäpitoisuus korkeintaan, mg/kg	0–30,0	enint. 50,0

Jos erän kosteus on yli 9,0 %, käytetään tilityspainona vastaanotetun erän painoa muunnettuna 9,0 %:n kosteutta vastaavaksi.

AVENA	Perus	Vastaanotto
Kosteus korkeintaan, %	9,0	9,0
Öljypitoisuus vähintään, %	40	33
Lehtivihreäpitoisuus korkeintaan, mg/kg	30	50
Proteiiniton ja rasvaton aines, %	38–39	45
Seulonta 1,1 ja 3,0 mm, %	0–0,5	3

Syysrypsisato vastasi luomuviljelijän odotuksia

HEINOLA (MT)

Luomuviljelijä **Anssi Parikka** korjasi viime viikolla Largo-syysrypsiä. Urakka alkoi sunnuntaina ja kesti kolme päivää.

Satoa saatiin yhteensä 17 hehtaarilta. Hehtaarisato oli odotuksiin nähden kohtalainen, 1 400 kiloa.

Rypsin laatu oli Parikan mukaan silmämääräisesti katsoen hyvää. Suurempia epäpuhtauksia ei ollut ja tuholaisiltakin vältyttiin.

Rypsi oli kylvetty viherlannoitusnurmen jälkeen, jotta maaperä olisi mahdollisimman puhdas.

”Viime talvi oli hyvä, rypsi talvehti hyvin. Keväällä lannoitteet sulivat hyvin, kun kosteutta piisasi”, Parikka kertoo.

Sateinen kesä teki pellolle hyvää. Rypsi oli viljelty hiekkaisille lohkoille, jotka yleensä kärsivät kuivuudesta.

Puintisääkin oli suosiollinen: sateet pysyttelivät poissa.

”Nyt vasta, kun on kuivaillut, sateet ovat vähän kiusanneet.”

Syysrypsin lisäksi Parikka viljelee kevätvehnää, härkäpapua, kauraa ja viherlannoitusnurmea. Seuraavaksi hän kylvää lisää syysrypsiä.

Jo puidun rypsin tilalle tulee syysvehnää.

KATJA SAHLSTEDT

Viime talvi oli hyvä talvi, rypsi talvehti hyvin.

ANSSI PARIKKA

JUHA TANHUA

Anssi Parikka sai rypsistä 1 400 kilon hehtaarisadon.

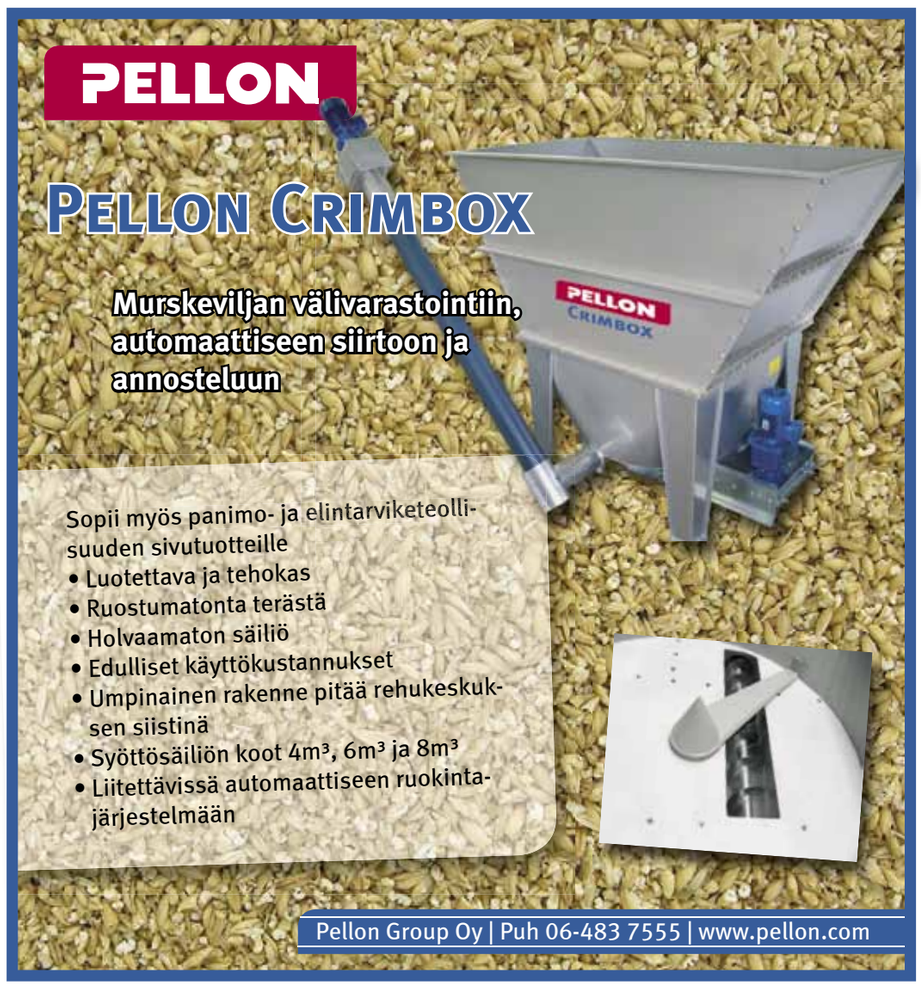

Suomalaisen viljan laatuun luotetaan

Suomessa ei ole kehitetty sertifikaatteja tavanomaisesti viljellylle viljalle. EU:n säädökset määrittävät laatuvaatimuksia ainoastaan luomuviljalle.

”Suomalaisen viljan laatuun luotetaan vielä niin vahvasti, ettei tarvetta erillisille sertifioinneille ole ollut”, toteaa MTK:n viljavaliokunnan varapuheenjohtaja **Tomi Virolainen**.

Vienti ei vaadi sertifiointia

Sertifiointia on Virolaisen mukaan selvitetty lähinnä viennin kannalta, mutta varsinaista tarvetta sille ei ole ollut, koska EU:ssa suomalaisen viljan maine on hyvä.

”Pienessä mittakaavassa sertifiointeja ei kannata tehdä. Se on liian kallista.”

Virolainen uskoo sertifioinnin kysynnän lisääntyvän, jos viljan laatu heikkenee tai luottamus sen laatuun menee.

Jos yhtenäisiä sertifikaatteja ryhdytään luomaan, pitää kaikkien toimijoiden asettua sen taakse, toteaa Virolainen.

”Ei ole järkevää, että luodaan monta erilaista järjestelmää.”

Sertifioinnin kulut kuluttajahintoihin

Vaikka kiinnostus ruuan alkuperää, laatua ja turvallisuutta kohtaan on noussut, ei sertifioinnista johtuvia mahdollisista lisäkustannuksista olla valmiita maksamaan, Virolainen sanoo.

Virolaisen mukaan on hyvä ensin keskustella sertifioinnin tarpeellisuudesta ennen kuin asialle tehdään mitään.

”Sertifikaatit tulevat heti, kun kuluttajat ovat niistä valmiita maksamaan. Vielä ei olla valmiita viemään sertifioinnista aiheutuneita kuluja kuluttajien maksettavaksi.”

Lastenruokiin ensimmäiset sertifikaatit

Virolainen uskoo, että sertifikaatti voi lisätä yksittäisten tuotteiden kysyntää. Tuotteiden pitää silloin olla sertifioitu tilatasolle asti.

”Erityisesti lastenruokiin sertifikaatit voisivat tuoda lisäarvoa. Varmasti on kuluttajia, jotka ovat halukkaita maksamaan turvallisemmasta ruuasta.”

Virolainen kuitenkin huomauttaa, että kysynnän pitää olla riittävän iso, jotta sertifiointikustannukset kiloa kohti eivät olisi liian suuret.

ELINA HELMANEN

Vilja helposti jäljitettävissä

Suomessa vilja on helposti jäljitettävissä, koska viljelijöillä on omat varastonsa.

”Keski-Euroopassa viljelijät vievät viljan yleensä suoraan puinnin jälkeen osuuskunnan yhteiseen siiloon, missä viljat menevät sekaisin”, asiakkuuspäällikkö **Minna Oravuo** Raisioagrosta kertoo.

Elintarvikkeiden jäljitettävyydestä on säädetty lailla.

Jäljitettävyydellä tarkoitetaan tuotteiden tunnistusta tuotantoketjun aikana ja tuotteiden alkuperän osoittamista niin, että tuotantoketjusta tunnetaan vähintään edellinen vaihe ja seuraava vaihe eteenpäin.

Oravuo kertoo, että Raision tavoitteena on ostaa vilja suoraan viljelijältä. Silloin tiedetään, miltä tilalta vilja on peräisin.

Vaikka lopulta yksittäisen tilan vilja kulkeutuukin isoon siiloon, jossa se sekoittuu muiden tilojen viljan kanssa, vilja voidaan periaatteessa melko hyvin jäljittää yhdelle tilalle, kertoo Oravuo.

Viljanäytteet ja -analyysit takaavat jäljitettävyyden.

Viljelysopimukset takaavat laadun

Raision sopimusviljelyjärjestelmässä viljelijä sitoutuu tuottamaan tiettyjä viljelykasveja sovituilla laatu-, hinta- ja toimitusehdoilla. Raisio puolestaan sitoutuu ostamaan sopimusehdot täyttävän sadon.

Sopimusehdoissa määritellään yhteiset pelisäännöt, joiden mukaan tilalla toimitaan.

”Sopimustoiminta mahdollistaa, että voimme tehdä tarkastuksia tilalla, ja nähdä miten esimerkiksi vilja on varastoitu.”

”Sopimusviljelyn eteen tehdään töitä. Se kiinnostaa viljelijöitä ja vaatii sitoutumista. Sen avulla taataan, että kaikki toimii niin kuin on sovittu”, Oravuo kertoo.

Markkinointikeino

Kuluttajat ovat entistä kiinnostuneempia tuotteiden alkuperästä. Oravuon mukaan markkinoinnissa hyödynnetään entistä enemmän jäljitettävyyttä.

”Eri asia on, tekevätkö kuluttajat valintoja sen mukaan? Haitaksi alkuperätieto ei ainakaan ole.”

Kuluttajille halutaan kertoa, milloin vilja on kylvetty, puitu ja mallastettu.

ANTTI ORKOLA

”Osa kotimaisista panimoista haluaa tietää, mistä vilja on peräisin. Sitä hyödynnetään tuotteiden markkinoinnissa”, Viking Maltin toimitusjohtaja **Antti Orkola** kertoo.

”Kuluttajille halutaan kertoa, milloin vilja on kylvetty, puitu ja mallastettu.”

Orkolan mukaan kiinnostus tuotteen alkuperää kohtaan on kasvanut parin kolmen vuoden sisällä. Lähi- ja luomuruokatietoisuuden nousu on lisännyt alkuperätiedon tärkeyttä.

Olueen käytetty vilja voidaan jäljittää jopa yksittäiselle tilalle asti, kertoo Orkola.

ELINA HELMANEN